

Te land, ter zee en in de lucht: grenzeloze hedendaagse poëzie

Paul Demets

Studiedag Over de grens, Antwerpen 13 januari 2010

Een overzicht van poëziebundels, bloemlezingen en websites die nuttig kunnen zijn voor lessen over poëzie en poëzieprojecten in het secundair onderwijs.

Uiteraard is deze lijst niet exhaustief. Ik heb de bundels en de bloemlezing in categorieën ondergebracht die verwijzen naar mogelijke lesthema's en de vakoverschrijdende eindtermen. Het gaat dus louter om een functionele onderverdeling.

Die categorisering betekent niet dat ik dichters en hun oeuvre tot één aspect wil reduceren. Maar wel dat ik ervan overtuigd ben dat u met uw creativiteit ongetwijfeld uw gading zal vinden in dit rijke, grenzeloze poëzielandschap van deze tijd.

1. Bundels en bloemlezingen

De stad/ stadsdichters

- Wigman, M. *De droefenis van Copyrettes*, A'dam, Prometheus, 2009.
Hoorne, P. *Antwerpen, de stad in gedichten*. A'dam, 521, 2003.
Lanoye, T., *Stadsgedichten*,. A'pen, Manteau, A'dam, Prometheus, 2005.
Moeyaert, B. *Gedichten voor gelukkige mensen*. A'dam, Querido, 2008.
Mortier, E., *Voor de stad en de wereld*, De Bezige Bij, 2009
Nasr, R. , *Onze-lieve-vrouwze-zeppelin, Antwerpse gedichten*. A'dam, De Bezige Bij, 2006.
Zwagerman, J. *Roeshoofd hemelt*. A'dam, de Arbeiderspers, 2005
Cauwenberghe, J.van, *Suburbia*. Leuven, P, 2003.

Poëzie door allochtonen/ poëzie over andere culturen

- Gelder, G.J van., *Een Arabische tuin*. Leuven, Van Halewyck, , 2000
Stitou, M., *Varkensroze ansichten*. A'dam, De Bezige Bij, 2003
Al Galidi, R., *Digitale hemelvaart*. A'dam, Meulenhoff, 2009
Bouazza, H. *Schoon in elk oog is wat het bemint. Arabische liefdesgedichten*. Amsterdam, Prometheus, 2005.
Bouazza, H, *Al- Mu'tazz, De zon kussen op dit nachtuur*. A'dam, Prometheus, 2006.
Bouazza, H, *Om wat er nog komen moet. Pornografica*. A'dam, Prometheus, 2006

Poëzie over de bevreemdende werkelijkheid/ Poëzie die een eigen werkelijkheid creëert

- Jan Baeke, *Groter dan de feiten*, De Bezige Bij, 2007
Paul Bogaert, *De slalom soft*, Meulenhoff/Manteau, 2009
Bart Meuleman, *Omdat ik ziek werd*. Querido, 2008
Els Moors, *Er hangt een hoge lucht boven ons*, Nieuw Amsterdam, 2006
Nachoem M. Wijnberg, *Het leven van*, Contact, 2008
Hans Verhagen, *Zwarte gaten*, Nijgh en Van Ditmar, 2008
Saskia de Jong, *Resistent*, Prometheus, 2009
Dirk van Bastelaere, *De voorbode van iets groots*, Atlas, 2006
Tonnus Oosterhoff, *Ware grootte*, De Bezige Bij, 2007
Peter Holvoet-Hanssen, *Navagio. Wrakhoutgedichten*, Prometheus, 2008
H.H. Ter Balkt, *Vuur*, De Bezige Bij, 2008
Peter Verhelst, *Nieuwe sterrenbeelden*, Prometheus, 2008

Alfred Schaffer, *Kooi*; De Bezige Bij, 2009
Ilja Leonard Pfeijffer, *De man van vele manieren*, De Arbeiderspers, 2009
Arjen Duinker, *Buurtkinderen*, Querido, 2009
Elma van Haren, *Flitsleemte*, De Harmonie, 2009
Jeroen Theunissen, *Het zit zo*, Meulenhoff | Manteau, 2009

Smspoëzie

Cerutti, S. *Bloemlezing sms-gedichten*. A'dam, Meulenhoff, 2008 (cd met lesmateriaal)

Jonge dichters

De Pourcq, M. e.a. *Op het oog*. Leuven, uitgeverij P., 2005.
Vekeman, C. *Boest*, Antwerpen, Demian, 2009.
Harmens, E.J. , *Ik ben een bijl. Nieuwe dichters uit de jaren nul*. Adam, Nijgh en van Ditmar, 2009.

Poëzie van performers

Erik Jan Harmens, *Gospels en psalmen*, Nijgh en Van Ditmar, 2008
Tjitske Jansen, *Koerikoeloem*, Podium, 2007
Andy Fierens. *Grote Smerige Vlinder*. De Bezige Bij, oktober 2009
Christophe Vekeman. *Señorita's. Gedichten en andere podiumteksten*. De Arbeiderspers, 2009
Xavier Roelens, *er is een spookrijder gesignaleerd*, Contact, 2007

Straattaal

NoN. *Waanwezig*. Querido, 2009
Robert Anker, *gemraad slasser d.d.t.* Querido, 2009

Melancholie

Stefan Hertmans, *Muziek voor de overtocht*, De Bezige Bij, 2006
Miriam Van hee, *Buitenland*, De Bezige Bij, 2008
Luuk Gruwez, *Lagerwal*, De Arbeiderspers, 2008.
Hester Knibbe, *Bedrieglijke dagen*, De Arbeiderspers, 2008

Ik en de ander

Leonard Nolens, *Bres*, Querido, 2007
Henk van der Waal, *Vreemdgang*, Querido, 2007
Charles Ducal, *Toegedekt met een liedje*, Atlas, 2009
Esther Naomi Perquin, *Namens de ander*. Van Oorschot, 2009
Ingmar Heytze, *Het Beste en De Rest*, bloemlezing uit eigen werk + CD met audio en MP3-materiaal, Uitgeverij Podium, oktober 2006.
Hagar Peeters, *Loper van licht*, De Bezige Bij, 2008

Vrouwen

Block, Lut de, *De luwte van het late middaguur*. A'dam, de Arbeiderspers, 2002.
Block, Lut de, *Nooit te vangen in haar eigen pen. De vrouwelijke stem in de Nederlandstalige poëzie in 200 gedichten*. Gent, Poëziecentrum, 2005.
D'haen, Christine, *Het geheim dat ik draag. 500 gedichten over de vrouw in de Nederlandstalige letterkunde*. Tielt, Lannoo, 1998.
Hester Knibbe, *Bedrieglijke dagen*, De Arbeiderspers, 2008

Herlinda Vekemans, *Buiging*, PoëzieCentrum, 2007
Els Moors, *Er hangt een hoge lucht boven ons*, Nieuw Amsterdam, 2006
Joke van Leeuwen, *Wuif de mussen uit*, Querido, 2006
Anne Vegter, *Spamfighter*, Querido, 2008
Astrid Lampe, *Park Slope*, Querido, 2007
Sylvia Hubers, *Vandaar dit huwelijksleven*, Prometheus, 2009
Sylvie Marie, *Zonder*, Podium, 2009
Yerna Van Den Driessche, *Reconstructie*. P, 2009
Hagar Peeters, *Loper van licht*, De Bezige Bij, 2008
Anna Enquist, *De tussentijd*, De Arbeiderspers, 2004
Eva Gerlach, *Situaties*, De Arbeiderspers, 2006

Familie

Wigman, M. , *Familie duurt een mensenleven lang.*, A'dam, Bert Bakker, 2005.
Theunynck, P. e.a., *100 vaders*, Tielt, Lannoo, 2006.
Dendooven, G., *Moeder*, A'dam/A'pen, Meulenhoff/Manteau, 2007
Dendooven, G., *Vader*, A'dam/A'pen, Meulenhoff/Manteau, 2009

Liefde

Theunynck, P. e.a., *100 zoenen*. Tielt, Lannoo, 2008
Vliet, E. van, *Geen dag zonder liefde*, Tielt, Lannoo, 2004. Poëziecentrum, 1994
Coillie, J. van, *Een zucht en een zoen*, Averbode, id., 1999
Anker, J.W., *Wij zijn de laatste geliefden in de wereld*. A'dam, De Bezige Bij, 2009

Ouderdom

Leo Vroman, *Soms is alles eeuwig*. Querido, 2009
Anton Korteweg, *Ouderen zijn het gelukkigst*. Meulenhoff, 2009

Natuur

Geerts, P., *De 100 mooiste rozengedichten*. Tielt, Lannoo, 2006
Geerts, P., *Een boom is meer dan er staat. De 100 mooiste boomgedichten*. Tielt, Lannoo, 2002
Geerts, P. *Een tuinman is een dichter. De 100 mooiste tuingedichten*. Tielt, Lannoo, 2000

Godsdienst

Aarts, C.J. *Lachen mag van God*. A'dam, Bert Bakker, 1997
Thomas, P. *De psalmen(cd met muziek en ingelezen gedichten)*. Tielt, Lannoo, 2004
Thomas, P. e.a., *God in gedichten*. Tielt, Lannoo, 2007

Antieke cultuur

Lateur, P., *Kijken naar jou uit duizend ogen*. Leuven, Davidsfonds, 2009

Beeldende kunst

Istendael, G. van e.a. *Charles Baudelaire, verbeelde gedichten*. A'dam, Atlas, 2003
Stassijns, K., *Victor Hugo, verbeelde gedichten*. A'dam, Atlas, 2004
Smeyers, J. e.a., *Misschien het tedere begrijpen*. Leuven, Davidsfonds, 1999
De Boodt, K. *Zie. Kunst in poëzie uit Vlaanderen*. Leuven, Uitgeverij P, 2006
Bernard Dewulf, *Blauwziek*, Atlas, 2006
Renaat Ramon, *Zichtbare stem*, Poëziecentrum, 2009

Muziek

- Thomése, P.F., *Het muzikaalste gedicht*. A'dam, Podium, 2006
Dessel, Lode van., *Het Vlaams liedboek*. Tielt, Lannoo, 1999
Reijt, Vic van de , *Het land van Maas en Waal, De twintigste eeuw in 400 en enige liedteksten*. A'dam, Bert Bakker, 2006
Sonneveld, W. *Moeder ik wil bij de revue*. A'dam, Nijgh en van Ditmar, 2006 (met cd)
Van het Groenewoud, R. *Twee meisjes*. A'dam, Nijgh en van Ditmar, 2008
Vermeulen, B. *Ik heb een steen verlegd*. A'dam, Nijgh en van Ditmar, 2007
Dylan, B. *Bob Dylan Liedteksten 1974-2001*. A'dam, Nijgh en van Ditmar, 2004
Herlinda Vekemans, *Buiging*, PoëzieCentrum, 2007

Oorlog

- Buelens, G. , *Het lijf in het slijk geplant*. Antwerpen, Ambo/manteau, 2008
Lanoye, T. *Niemandslan. Gedichten uit de Grootte Oorlog*. A'dam, Prometheus, 2002
Lanoye, T., *Overkant. Moderne verzen uit de Grootte Oorlog*. A'dam, Prometheus, 2004
Claus, H. *Oktober '43. foto's Rik Selleslaga*. A'dam, De Bezige Bij, 1998

Wetenschap

- Jan Lauwereyns, Leo Vroman, *Zwelgen wij denkend rond, verzen en andere vormen*, De Bezige Bij, 2009

Bloemlezingen: thematisch/best of

- Theunynck, P. e.a., *100 lekkere gedichten*, Tielt, Lannoo, 2007.
Komrij, G., *Komrij's Nederlandse poëzie van de 19de t.e.m. 21ste eeuw*. (2delen), A'dam, Bert Bakker, 2004.
Aarts, C.J., *Domweg gelukkig in de Dapperstraat*. A'dam, Bert Bakker, 1996
Stassijns. K en Van Strijtem, I., *Van Heer Halewijn tot Hugo Claus. 160 gedichten om uit het hoofd te leren*, Tielt, Lannoo, 2007.
Wigman, M. en Schouten, R., *A thing of beauty. De bekendste gedichten uit de wereldliteratuur*. Amsterdam, Bert Bakker, 2005.
Barnard, B. e.a., *Ceci n'est pas une poésie. Een Belgisch-Franstalige anthologie belge francophone*. A'dam, Atlas, 2005.
Claes, P., *De meesters- wereldpoëzie van twintig eeuwen*. Gent, Poëziecentrum, 2008.
Claes, P., *Lyriek van de lage landen. De canon in tachtig gedichten*. A'dam, De Bezige bij, 2008.
Deleu, J., *Vijfhonderd gedichten over leven, liefde & Dood*. Tielt, Lannoo/Meulenhoff, 2004.
Deleu, J., *Een huis herinnert zich mij. Bloemlezing over het huis*. Leuven, uitgeverij P, 2008.
Dis, A. van en Dorsman, R. , *O wye en droeve land*. A'dam, Meulenhoff, 1998.
Schouten, R. *De 100 beste gedichten van ... Stichting VSB-prijs*. A'dam, de Arbeiderspers, jaarlijks
Poetry International, *Poëzie van dichters uit de hele wereld*, A'dam, De Arbeiderspers, jaarlijks

Poëzie voor jongeren

- Coillie, J. van e.a. , *Waar ik naar verlang vandaag*. Leuven, Davidsfonds, 2006.
Coillie, J. van, *Met gekleurde billen zou het gelukkiger leven zijn*. Averbode, 1996.
Franck, E., *Met armen te hoekig voor sierlijke vleugels*. Averbode, 1999
Komrij, G. *De Nederlandse kindpoëzie in 1000 en enige gedichten*. A'dam, Prometheus, 2007.

Terryn, D., *Ik wil je*. Wielsbeke, De Eenhoorn, 2007.
Sollie, A., *Het ijzelt in juni*. A'dam, Querido, 1997
Haren, E. van, *De wiedeweerga*. A'dam, De harmonie, 1998.
De Vendel, E. van, *Aanhalingstekens*. A'dam, Querido, 2000.
Poëziespektakel, *Ik wil een naam van chocola*, A'dam, Querido, 2009.
Lieshout, Ted van, *Hou van mij*. A'dam, Leopold, 2009.
Nannie Kuiper, *Ik heb alleen maar oog voor jou*. A'dam, Leopold, 1997.
Gerlach, E. *Oog in oog in oog*. A'dam, Querido, 2001.

2. Websites

Over Nederlandstalige poëzie

www.decontrabas.com
www.poeziecentrum.be
www.dichterbijdebezigebij.nl
www.poetryinternational.org

Over internationale poëzie

www.poetryfoundation.org
www.lyrikline.org

Over poëzie en beeldende kunst

via www.bruggeplus.be: Poëzie in dubbeltijd. Project van poëziecurator Gwy Mandelinck

Dichters Tonnus Oosterhoff en Mark Boog

www.tonnusoosterhoff.nl
www.markboog.nl

Het 160^{ste}je

www.precies160.nl
www.smsgedicht.nl

Poëzie in beeld en in beweging

www.dichtvorm.nl
www.poetryinmotion.nl

Poëzie en performance

www.nkpoetryslam.nl

Poëzie en plezier: Drs P

www.freakface.com/DrsP

Jongeren en poëzie

www.jeugdenpoëzie.be

Poëzie en de strijd tegen clichés over poëzie

www.tegencliches.klara.be

